nieuws

Geen stilstand in de korte keten tijdens stikstofcrisis

nieuws

De interesse van landbouwers in de korte keten neemt jaar na jaar toe, zelfs in onrechtzekere tijden. “Bij ons is geen stilstand op te merken vanwege de stikstofcrisis”, vertelt Ann Detelder van Steunpunt Korte Keten. “Er zijn wel wat ongerustheden en ook korteketenbedrijven worden getroffen door de stikstofmaatregelen, maar dit houdt landbouwers niet tegen om in het korteketenverhaal te stappen.” Als er stijgende vraag is naar korteketenactiviteiten, zou de korte keten misschien de gouden oplossing kunnen zijn uit deze stikstofcrisis?

3 OKTOBER 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 4 OKTOBER 2023 9:51

Jozefien Verstraete

Lees meer over:
korte keten
stikstof

“Helaas zal ik moeten teleurstellen”, antwoordt Detelder op onze vraag of de korte keten een uitweg kan bieden uit de stikstofcrisis. “De korte keten kan voor sommige boeren zeker een toekomstperspectief bieden wanneer ze hun veestapel moeten afbouwen. Maar dit is niet voor iedereen weggelegd. Veel landbouwers hebben nog zware leningen lopen of hebben juist geïnvesteerd in nieuwe technieken of stallen. Als je dan overschakelt naar de korte keten, zal je bij wijze van spreken heel wat bolletjes ijs moeten verkopen om die leningen te kunnen afbetalen. Daarnaast zijn niet alle landbouwers in de wieg gelegd om een korteketenbedrijf te runnen. Zo moet je toch een zekere sociale ingesteldheid hebben en beschikbaar zijn als je aan een korteketenverhaal wil beginnen.” Een gebrek aan kennis in bijvoorbeeld marketing of retail is volgens Detelder geen probleem. “Je kan je altijd bijscholen of eventueel iets uit handen geven. Maar een goed timemanagement is dan wel weer essentieel. De korte keten is vaak heel arbeidsintensief, de beslissing om een korteketenactiviteit uit te bouwen is dan ook een beslissing waar de volledige familie achter moet staan en waarbij ze eventueel een handje kunnen bij helpen.”

Korte keten als nieuw landbouwmodel

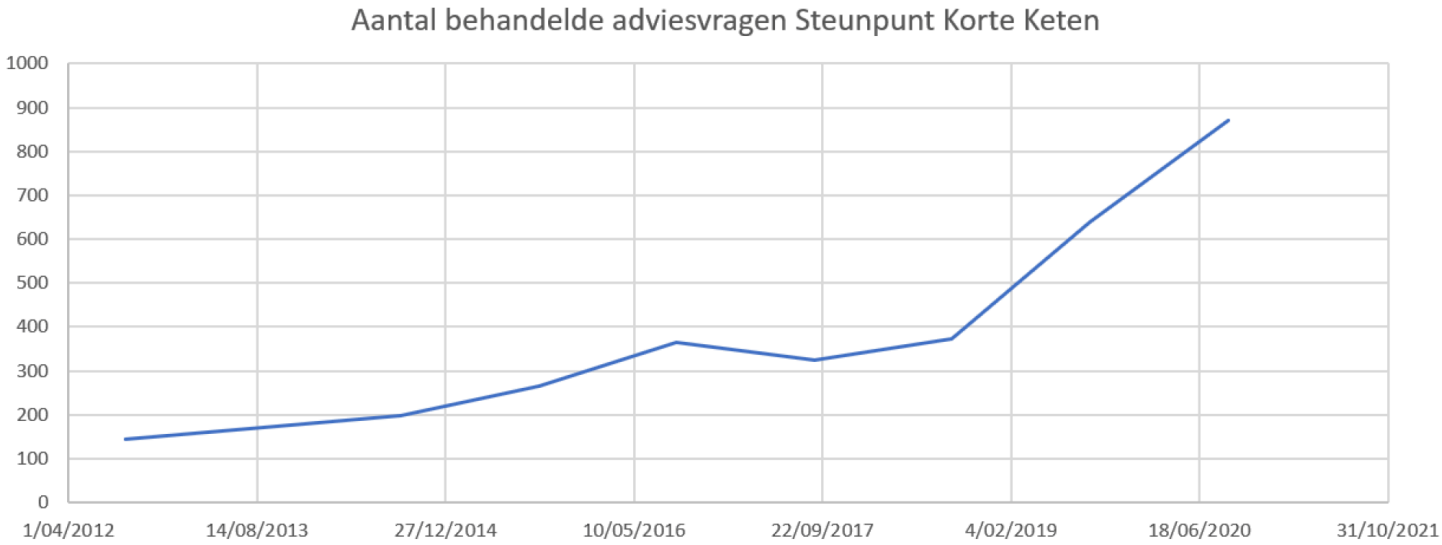
“Dat er grote veranderingen op de sector afkomen staat wel als een paal boven water”, zegt Detelder. “Ondanks het ontbreken van een duidelijk kader is de richting wel duidelijk waarnaar men moet evolueren: de stikstofuitstoot moet naar beneden. Wij zijn ervan overtuigd dat een nieuw bedrijfsmodel steeds meer ingang zal vinden waarbij de afbouw van de veestapel tot de mogelijkheden kan behoren. De korte keten kan hierbij voor een aantal bedrijven een mogelijkheid bieden om toch te blijven groeien in de land- en

tuinbouw.” Hierbij doelt Detelder niet op groeien in hectares en meer dieren, maar groeien in de korte keten waardoor er ook een volwaardig inkomen kan verworven worden.

> **Het gekke aan het stikstofakkoord is dat enerzijds de korte keten heel hard gepromoot wordt, maar aan de andere kant zullen ook de korteketenbedrijven getroffen worden**
>
> Ann Detelder - Steunpunt Korte Keten

Meer vraag naar korte keten

De vraag van de consument naar korteketenproducten is na de explosie in de coronaperiode terug fel gedaald. Maar de vraag van de landbouwers naar begeleiding en advies over de korte keten kent geen terugval en stijgt nog steeds lineair. "De meerderheid van de ondernemers die we begeleiden zijn ouders met hun kind(eren). De bedrijfsopvolgers hebben een sterke interesse om op een andere manier aan landbouw te doen", aldus Detelder.
"Vandaag zijn er 1.072 ondernemers in de korte keten die hun producten verwerken zoals de 300 Vlaamse hoevezuivelaars en de 174 hoeveslagers. Daarnaast zijn er ook nog meer dan 3.000 boeren die hun primaire producten in korte keten verkopen zoals groenten, fruit en melk", geeft Detelder mee. "Dit is bovendien een onderschatting want niet alle korteketenverkopen worden gemeld aan het steunpunt."

Net als voor alle landbouwbedrijven ook geen garanties

Ook in de korte keten voelen ze de ongerustheid over de stikstofcrisis. “Het gekke aan het stikstofakkoord is dat enerzijds de korte keten heel hard gepromoot wordt, maar aan de andere kant zullen ook de korteketenbedrijven getroffen worden”, aldus Detelder. “Ook zij zullen maar een beperkt aantal dieren mogen houden en zullen moeten afbouwen. Daar komt veel reactie op. Dit horen we ook vaak van bioboeren in de korte keten.”
Maar volgens Detelder is dit geen knelpunt voor nieuwe instappers. “Algemeen kunnen we stellen dat landbouwers nog steeds in de korte keten stappen, ook al hebben ze geen dekkende zekerheid.” Ook van de afbouw van de nutriëntenemissierechten die ze wellicht niet kunnen terugkrijgen na een korteketenavontuur, liggen de korteketenlandbouwers niet wakker van. “We raden het landbouwers af als ze een korteketenactiviteit willen uitbouwen vanuit de overtuiging ‘dat het moet’ en niet omdat ze het willen. Maar we krijgen eigenlijk amper zo’n landbouwers over de vloer. De meesten beginnen trouwens hun korteketenactiviteiten omdat ze ervan overtuigd zijn dat ze zo meer waardering voor hun werk zullen krijgen. Dat is meteen ook de beste motivatie.”

Vergunningen

De hold-up bij het verlenen van vergunningen als gevolg van de stikstofcrisis voelen ze wel bij Steunpunt Korte Keten. “Sommige landbouwers willen vol enthousiasme aan het korteketenverhaal beginnen maar kunnen niet omdat ze geen vergunning te pakken krijgen bij de gemeente omdat alles stil ligt”, duidt Detelder. “Het al dan niet krijgen van een vergunning hangt ook sterk van de locatie van het bedrijf. Als je in een bestaande stal een verwerkingssruimte wil bouwen zal dat naar ruimtelijk ordening geen probleem zijn, maar wil je bijvoorbeeld in een stal een winkel maken dan heb je een functiewijziging nodig. En dit vormt bijvoorbeeld wel een probleem.”

Ruimtelijke ordening blijkt in het algemeen een probleem te zijn in de korteketensector. “Veel korteketenbedrijven doen aan meerdere verbredingstakken”, verduidelijkt Detelder. “Zo organiseren ze bijvoorbeeld teambuildings, hebben ze een vergaderzaaltje maar zijn ook een verkooppunt of geven ze landbouweducatie. Op deze manier bots je heel snel op de grenzen van de ruimtelijke ordening. Ik zeg vaak dat landbouw moet geherdefinieerd worden, want landbouw is zoveel meer dan enkel voedsel produceren.”

Demodagen

Binnenkort gaan er enkele demodagen van start georganiseerd door Steunpunt Korte Keten. De demodagen vinden telkens plaats op een korteketenbedrijf, zowel in de melkveehouderij als de varkenshouderij. “Het doel van de demodagen is om een zo realistisch mogelijk verhaal mee te geven aan melkvee- en varkenshouders die geïnteresseerd zijn in de korte keten. Zo zullen er verschillende sprekers zijn die het onder meer zullen hebben over opstart, financiën en investeringen, arbeid, marketing. In het project zijn we ook bezig met de ontwikkeling van “twee haalbaarheidsframes”. Hiermee kan de landbouwer zelf uitrekenen hoeveel hij moet verkopen van zijn korteketenproduct alvorens hij het gepland inkomen kan bereiken.”

Boerin Kathleen

De ‘en-en-droom’ van Kathleen: een landbouwbedrijf met korteketenverkoop

Ook Kathleen Cauchie, een jonge boerin met melkkoeien en varkens, heeft interesse in de korte keten en wil de piste op de demodagen graag verkennen voor het bedrijf dat ze samen met haar man en schoonouders runt. De interesse van Kathleen in de korte keten is geen bevlieging. Ze droomt er al even van om haar eigen project te hebben binnen het familiebedrijf en wil ook graag met de korteketenactiviteiten het sociaal isolement wat doorbreken.

Het moment lijkt haar nu ook ideaal om te beginnen. “Mijn man en ik zijn ondertussen al 35 jaar, als we iets willen starten moeten we er niet te lang meer mee wachten. Ook denk ik aan de hulp van mijn schoonouders die nu nog in het bedrijf werken. Dit geeft voor ons wat speling om nu iets op te bouwen”, legt Kathleen uit. “Daarnaast zitten onze varkens nu in een oude stal. Met de stikstofcrisis weten we niet goed waar we staan, maar de stal zal in de toekomst waarschijnlijk vernieuwd moeten worden. Maar onze varkens brengen niet zo geweldig veel meer op dus de kans bestaat dat de varkens op termijn zullen wegvallen. Uit

stabiliteitsredenen willen we toch graag een tweede bedrijfstak, zoals bijvoorbeeld een korteketenactiviteit. Zo hebben we iets om op terug te vallen."
Stel dat stikstof en budget geen problemen zouden vormen, zou het ideaalbeeld voor Kathleen absoluut haar melkveehouderij zijn in combinatie met het korteketenverhaal. "Het is voor mij wel een en-en-verhaal, ik ben in eerste geval een boerin. Ik wil nog elke dag mijn koeien kunnen verzorgen. Want daar draait het uiteindelijk allemaal om hé", benadrukt ze vurig. "In een ideale wereld zou ik dit graag combineren met enkele varkens in de weide die we in de korte keten kunnen verkopen, samen met de productie en verkoop van eigen kaas. We hebben onlangs veel geïnvesteerd in onze melkveehouderij, het zou fantastisch zijn als we nog iets extra uit onze koeien zouden kunnen halen zoals bijvoorbeeld een lokaal gemaakte kaas."

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen
Crafted by Brigada